

NOVADI ZAĻO

Ar šādu filozofiju dzīvo divi kaislīgi makšķernieki – skolotājs Ģirts Ločmelis, kurš pērnā gada nogalē Bārtas upē Kurzemē noķēra milzīgā izmēra balto platpieri, un pensionārs Imants Saulītis. “Un pirmo savu noķerto kādas sugas zivi – vienalga, cik liela – jānubūco un jāatlaiz atpakaļ!” ar humoru par to, ko makšķernieki var darīt zivju resursu saglabāšanā, senu makšķernieku ticējumu teic Ģ. Ločmelis, vienlaikus norādot, ka atbildīgi zvejotāji padomās, kur ielaist zivju mazuļus, lai par savu nodarbošanos norēķinātos ar māti dabu.

No iztikas līdz sportam

“Visiem makšķerniekiem, kuri sāk ar to nodarboties un atrod aicinājumu, tradicionāli vispirms ir mājām tuvākais dīķis, kur sāk zivju ķeršanas gaitas un apgūt gudrības, un tad viņi izmēģina un metas arvien plašākos ūdeņos,” teic Ģ. Ločmelis, kurš sevi atceras kā makšķernieku jau no agras bērnības. “Biju mazs puika, sāku makšķerēt, un tad, kad tā lieta aiziet, paliec pilnīgi slim!” teic pieredzējušais makšķernieks, kurš pat īsti nemaz nevar izrēķināt savu hobijs un aizraušanās stāžu. “Ome teica man tā: ievedīsi šķūnī desmit ķerras ar malku, sakrāmēsi, tad varēsi iet makšķerēt. Ievedu desmit ķerras pa dienu un gāju makšķerēt, un vēl vakarā otras desmit, lai atkal tieku pie ūdens. Tā tas iesākās,” atminas Ģ. Ločmelis, kurš makšķerēt dodas regulāri – tas ir viņa sports.

“Kādreiz tā bija iztikšanas lieta. Kad biju bērns, kara laikā zivis bija nozīmīga pārtika, viegli iegūstama, un bieži tas tieši bija bērnu pienākums. Bērnību pavadīju, braucot pie radiem Dunalkas pusē. Tur bija Rāvas upe, vairāki nelieli strauti, kur bija daudz zivju, arī sugu dažādība. Tagad, kad mazbērniem stāstu, es smejos, ka varēja iebrist līdz potītēm ūdenī un zivis ar rokām izcelt ārā. Tāpat arī vēžu bija daudz,” stāsta I. Saulītis. Tagad viņam makšķerēt sanākot reti – mājās darba daudz, bet iecienījis doties pie ģimenes draugiem Embūtes pusē, kur paziņām ir savs piemājas dīķis. “Man tad sanāk tā regulāri reizi mēnesī siltajos mēnešos, ziema, lai sēdētu uz ledus, esmu par slinku,” viņš saka. “Kas tajā dīķī ir, tas arī ir. No-

ķeram vienu lielu zivi – līni, karūsu, karpu vai citu – un tad svaigā gaisā uzgrilējam. Man vairāk vajag to zivs izvilšanas priekša sajūtu un makšķeri pamētāt!” teic I. Saulītis.

Tukšā nepaliek nekad

Ģ. Ločmelim šobrīd topā ir visi Kurzemes atklātie ūdeņi. “Nevis tuvākie, bet tie, kuri ir mazāk apmakšķerēti,” viņš norāda. Tie ir gan upes, gan ezeri, gan jūra. Arī piemāju dīķi, kur prasīta atļauja. “Jūrā diezgan nācies makšķerēt. Man bijušas vējazivis, reņģes, butes, jūrasbulliši un grunduļi diezgan daudz,” pieredzē dalās makšķernieks.

Izplatītākās zivis, kas mīt saldūdeņos, tās Ģ. Ločmelim savā makšķernieka karjerā ir trāpījušās noķert gandrīz visas. “Vienu reizi dzīvē esmu dabūjis neatbilstoša izmēra samu, kas bija jālaiž atpakaļ ūdeņos. Neesmu speciāli uz tiem braucis, bet tādu smuku samu gan gribētu dabūt – tas ir viens no maniem mērķiem,” viņš pauž. Vienīgo paša noķerto aptuveni 20 līdz 30 centimetru garo samu rokās turējis Aiviekstes upē, kad Ģ. Ločmelis ar domubiedriem piedalījies sacensības. Viņiem stāstīts, ka šī upe ar tiem bagāta, tāpēc izmēģinājuši spēkus šīs zivs notveršanā.

“Man ir bijuši līņi, asari, vimbas, karpas, karūsas, brekši, līdakas – visas citiem atpazīstamās zivis,” lepojas Ģ. Ločmelis. Un tās vēl nav visas – viņš var nosaukt vēl vairāk zivju, kuras ir viņa kontā.

Ģ. Ločmeļa vērtējumā Liepājas ezers noteikti ir laba makšķerēšanas vieta. “Zivju tiešām ir daudz, tikai tās jāmaksā noķert. Man laikam vienmēr makšķerēšanā kāds veiksmes stariņš spīd, jo zivis izdodas noķert vienmēr,” norāda pieredzējušais makšķernieks. “Šķiet, ka līdaku pēdējos gados ūdeņos gan kļuvis mazāk, bet ir un pietiekami.”

Kā izdodas vienmēr dabūt lomu un turklāt dažādu sugu zivis? “Vieni brauc makšķerēt tikai vienā veidā – ar pludīņu, spinningu, gruntsmakšķeri vai fideri, bet man patīk mikset – izmēģināt vienā makšķerēšanas reizē vairākus veidus,” saka Ģ. Ločmelis.

Makšķernieks teic, ka laikā, kad viņš ar domubiedriem nolēmis nopietnāk nodarboties ar makšķerēšanas sportu, sākuši ar to, ka Prūšu ūdenskrātvē Virgas pagastā ielaiduši zivju mazuļus. “Mēs taisām tur makšķerēšanas sacensības – zivīm jābūt, un tur tās ir. Nekad neviens nepaliek tukšā.”

Viss loms nav jāpatur

Ģirtam Ločmelim makšķerēšana ir sports un vaļasprieks, un viņš uzsver, ka ikvienam makšķerniekam ir jābūt atbildīgam gan par zivju resursu pietiekamību, gan dabu, galvenokārt ūdenstilpi, kurā izvēlas makšķerēt. “Visas zivis nav jāpatur, ja tās nav vajadzīgas. Var noķert, papricāties, padīžoties un palaist atpakaļ,” pauž makšķernieks, kurš ar lomu nekad nepaliek tukšā.

Mazās laiž atpakaļ

“Nebūs jau tā, ka aizbrauksi ķert tikai lielās zivis un tādas vien būs. Loms var būt ļoti dažāds. Bet esmu no tiem, kas mazās zivis vispār neņem, vienmēr laižu atpakaļ, ja vien man nevajag kaķim vai ja kāds paprasa, lai kādu zivtiņu atvedu,” norāda makšķernieks. “Arī tad, ja noķeru lielu līdaku – pa priekšu piezvanu un pajautāju, vai mums vajag? Ja ne, tad es, lai cik liela būtu zivs, laižu atpakaļ peldēt. Bet, ja skaidri zinu, ka grību zivju kotletes, tad noķeru, cik nepieciešams, – vienu vai divas – un pārējās palaižu brīvībā,” viņš turpina skaidrot savu makšķerēšanas filozofiju. “Vienīgi, ja kādam apsola kādu zivi, tad ir problēmas zivis noķert,” smeļoties teic makšķernieks. “Jāmakšķerē ir ar mērķi. Man tas ir vaļasprieks, tas nav iztikas jautājums, bet svaiga vai kūpināta zivs mājās ir vienmēr.”

Ģ. Ločmelis gan piebilst, ka ir makšķernieki, kuri neievēro nerakstītus likumus un jebkādu makšķernieka ētiku. “Ņem arī maziņās, lielos daudzumos un visas, ko noķer! Es reiz noķēru mazu asari, laižu atpakaļ. Man aiz muguras cits makšķernieks un krieviski prasa: “Kāpēc neņemsiet? Dod man!” Es laižu zivi atpakaļ, teicu: “Še, ņem!” Prasu vēl, kur tiks tās mazās zivis? Atbild: “Bet zupuņa sanāk dikti garšīga!” Manā izpratnē – tas nav nopietni un normāli!” viņš pauž. “Makšķerēt nedrīkst

tādās pārmērībās! Jārēķinās, kam tu ķer un ņem. Ja paņem daudz vienā reizē, nākamajā tā nevajadzētu rīkoties,” pauž Ģ. Ločmelis.

“Rīkojam sacensības arī bērniem, tas jau arī ir galvenais, lai bērns dabū to prieku, bet vienlaikus mācām gan interesi par došanos dabā, gan atbildību pret to. Piemēram, skaidrojām, ka nedrīkstam būt rukši un nedrīkstam dabā grūžot – aiz sevis ir jāsavāc. Otrkārt, pēc sacensībām aicinu zivtiņas palaiž atpakaļ. Ja viņš vienu reizi zivi palaidis, otrreiz viņam tas nesagādās problēmu,” viņš stāsta.

“Ja arī es pirmo reizi noķeru kādu zivi, kas man nav bijusi, es papricājos, nofotografējos un palaižu atpakaļ.”

Ar grūžotājiem iznāk rāties

Ģ. Ločmelis novērojis, ka makšķernieku kļūst arvien vairāk. “To redzu, kad aizbraucu uz savu kādreizējo slepeno makšķerēšanas vietu, kas man un maniem kolēģiem bija iecienīta 10–15 gadus. Mēs tur bijām vieni paši, katram bija sava vietniņa. Tagad tur vairs nevar vietu atrast! Kā tas notiek – viens atklāj šo vietu un izsūta pārējiem savu atrašanās vietu vai citādi izstāsta. Man bija arī gadījums, kad devos vimbās citās vietās. Pretim sēdēja makšķernieks no Lietuvas. Noķēru savu lomu, nākamajā reizē manā vietā sēdēja šis pats lie-

tuvietis,” savu pieredzi izklāsta Ģ. Ločmelis.

“Esmu daudz strīdējies ar lietuviešiem, jo viņiem esmu atļāvis aizrādīt, kā viņi uzvedas makšķerējot – kāds pēc viņiem paliek ūdens, jo krastā atstātas visādas drāzas, nomesti zivju piebarojuma maisi,” viņš teic. “Viņi sēž pretējā krastā, met makšķeri blakus manējai. Teicu, lai nemet manam pludīņam virsū, bet blakus,” viņš dalās pieredzē. “Bet viņš noķer vienu zivi, es – desmit. Sadusmojas un skaļi, lietuviski runājot, dodas projām. Tad lietuviski uzsvēru viņiem – savus atstātos maisus un citus sūdus ir jāsavāc!” Vērtējot ūdeņu tīrību, Ģ. Ločmelis teic, ka ir piedzīvoti laiki, kad jebkādi ūdeņi bijuši netīrāki. “Tagad jau daudz vairāk apsaimnieko un pieskata, taču ne visur situācija ir ideāli pārraudzīta. Piemēram, esmu bijis liecinieks situācijai, ka cilvēki noīrē laivas, bet pieliek pilnu dīķi ar tīkliem un iznes no ūdens lielus zivju daudzumus. Ja tā ir nodarbošanās, tad tā nedrīkst rīkoties – tad jāprasa atļaujas vai pašiem jānodarbojas ar audzēšanu,” domas pauž Ģ. Ločmelis.

Latvijas
vides
aizsardzības
fonds

Materiāls tapis ar Latvijas Vides aizsardzības fonda finansiālu atbalstu. Par publikāciju saturu atbild SIA „Kurzemes Vārds” un reģionālās izdevniecības